

Protokoll fört vid pleniföredragning

Finansavdelningen

Budget- och finansieringsbyrån, F1a

Närvarande
VT, HJ, RH, AH-J, AH, FK, CW

Frånvarande

Justerat
26.10.2023

Ordförande
Lantråd
Veronica Thörnroos

Föredragande
Minister
Roger Höglund

Protokollförare
Finanschef
Conny Nyholm

Nr 15

Förslag till Ålands budget för år 2024

ÅLR 2023/5648

63 F1a

Beslut

Antecknades att första läsningen av förslaget till budget för år 2024 skett i form av överläggningar.

Budgetförslagets allmänna motivering, budgeterad resultaträkning samt detaljmotivering, jämte bilagor godkändes.

Minister Christian Wikström föreslog följande kompletterande motivering under budgetmoment 74700 Övrig trafik, överföringar "Det anpassade transportstödet till fiskindustrin på Föglö avbryts i anknnytning till att stödet till den kommersiella trafiken för farligt gods betalas ut. Antingen genom att införa taxor, på rutten Överö-Svinö, som motsvarar de kommersiella taxorna som privata redare använder i Långnäs eller genom att dra in de turer som är avsedda för fiskindustrin på Föglö. Ett avbrytande av det indirekta stödet ökar verksamhetsförutsättningarna för de företag som transporterar farligt gods till och från Åland." Förslaget fick inte understöd. Därmed antecknades att minister Christian Wikström till denna del anmälde avvikande mening **enligt bilaga 1, F1a23P11**.

Minister Annette Holmberg-Jansson föreslog med understöd av minister Fredrik Karlström att förslaget till fullmakt för Norra linjen under budgetmoment "75010 Upphandling av sjötrafik" stryks ur budgetförslaget. Omröstning förrättades varvid minister Roger Höglunds förslag till fullmakt under moment "75010 Upphandling av sjötrafik" godkändes **enligt omröstningsprotokoll 1, bilaga 2, F1a23P11**. Antecknades att ministrarna Annette Holmberg-Jansson och Fredrik Karlström till denna del anmälde avvikande mening **enligt bilaga 3, F1a23P11**.

Minister Annette Holmberg-Jansson föreslog med understöd av minister Fredrik Karlström att anslaget om 200.000 euro för inledande förstudie gällande bro över Prästösund, under budgetmoment "976000 Infrastrukturinvesteringar (R)" stryks ur budgetförslaget. Omröstning förrättades varvid minister Roger Höglunds förslag till anslag under moment "976000 Infrastrukturinvesteringar (R)" godkändes **enligt omröstningsprotokoll 2, bilaga 4, F1a23P11**. Antecknades att ministrarna Annette Holmberg-Jansson och Fredrik Karlström till denna del anmälde avvikande mening **enligt bilaga 5, F1a23P11**.

Beslöts överlämna förslaget till lagtinget såsom budgetförslag nr 1/2023-2024.

Reservation budget 2024 – ÅLR 2023/5648

Ålands offentliga ekonomi

Landskapets ekonomi är budgeterad med ca 15 miljoner i underskott och åtgärder måste vidtas för att landskapets ekonomi ska hålla sig inom de ekonomiska ramarna. För att uppnå detta krävs att vi politiker prioriterar utgiftsposterna. Landskapet bedriver idag flertalet verksamheter som inte kan anses tillhöra offentlig sektors kärnverksamhet. Reservationen tar upp delar av den offentliga ekonomin som inte tillhör kärnverksamheten och vi kan upphöra med i syfte att balansera budgeten.

Upphör med de offentliga subventionerna till fiskindustrin

Följande stycke infogas under **Moment 74700** så att det ser ut på följande vis.

Anslaget föreslås även användas för att upprätthålla tillräckligt frekventa transporter året runt av farligt gods på linjen Nådendal-Långnäs. Landskapsregeringen diskuterar med det finländska kommunikationsministeriet om hur transporterna av farligt gods kan tryggas långsiktigt. För ändamålet budgeteras 300.000 euro för år 2024.

Det anpassade transportstödet till fiskindustrin på Föglö avbryts i anknytning till att stödet till den kommersiella trafiken för farligt gods betalas ut. Antingen genom att införa taxor, på rutten Överö-Svinö, som motsvarar de kommersiella taxorna som privata redare använder i Långnäs eller genom att dra in de turer som är avsedda för fiskindustrin på Föglö. Ett avbrytande av det indirekta stödet ökar verksamhetsförutsättningarna för de företag som transporterar farligt gods till och från Åland.

Motivering

Anledningen till att det rederi som kör farligt gods till Åland har tappat verksamhetsförutsättningar består av i huvudsak två delar. Den ena delen är till följd av bristande kundunderlag för tunga transporter. Där har landskapsregeringen genom att konkurrera med det privata näringslivet tagit marknadsandelar från den kommersiella trafiken vilket gjort den kommersiella trafiken olönsam vilket är en delorsak till att stöd behövs för att upprätthålla transporterna. Som en parentes kan sägas att landskapet även genom sitt konkurrerande bolag på fraktmarknaden, Åland post Ab, bidrar till att snedvrída konkurrensen. Den andra delen är de tillämpade utsläppsrätterna på sjötrafiken som träder ikraft från nästa år. I tillägg till detta kommer troligtvis detta transportstöd för farligt gods, under rådande förhållanden, att permanentas. Offentlig sektor måste upphöra att konkurrera med den kommersiella trafiken som en del i att skapa goda verksamhetsförutsättningar för sjöfarten till och från Åland.

Rutten Snäckö/Överö är ett anpassat transportstöd som dels är betydligt förmånligare än de kommersiella alternativen som finns tillgängliga från Långnäs men är även ett stöd till följd av att själva linjen som helhet är anpassad efter fiskindustrins önskemål om trafik. Detta får som konsekvens att även Norra linjen och Åva Osnäs är anpassade efter fiskindustrin på Föglö vilket gör att det tillgängliga utrymmet minskar för övriga skärgårdsbor, i synnerhet sommartid.

Detta faktum kan observeras genom att undersöka statistiken över transporter mellan Snäckö/Överö där den absoluta majoriteten av de transporterade fordonen utgörs av lastbilar hemmahörande hos transportföretag vars kund är fiskindustrin på Föglö. Den som inte har tillgång till statistik kan betrakta vinterturlistan och se att vissa turer går endast mellan Snäckö och Överö. Detta för att köra fisklastbilar och enbart därför.

Transporterna används för att exportera fisk från Föglö till fasta Finland och innebär att landskapsregeringen konkurrerar med privata rederier som utgår i huvudsak från Långnäs vilket vi nu

ser konsekvenserna av. Landskapet har genom sina offentliga subventioner till en specifik näring bidragit till att den kommersiella trafiken från Långnäs är beroende av offentliga stöd för att fortsätta sin verksamhet. Om stöd ska betalas ut från offentlig sektor måste konkurrerande verksamhet i samband med detta omedelbart upphöra. Idag betalar vi alltså ut stöd dels för att subventionera en viss verksamhet och nu ska vi också börja betala ut stöd för att hantera följderna av våra subventioner. Det är dubbelt fel.

Detta är den enda linjen som är direkt anpassad efter en viss industris behov i den åländska skärgården och särskiljer sig därmed från övriga linjer. Med anledning av detta kan heller ej nuvarande förfarande anses uppnå principen om likabehandling inom skärgårdstrafiken då ingen annan aktör åtnjuter denna fördel.

Tvärgående linjen har i tillägg till detta mycket låg nyttjandegrad, framförallt under vinterhalvåret, och stora delar av linjen upprätthålls vintertid för att tillgodose fiskindustrins behov. Hela linjens servicenivå bör därför ifrågasättas ur tre perspektiv

1. Ur ett ekonomiskt perspektiv. Landskapets ekonomi är i en utsatt situation och vi behöver se över våra utgifter.
2. Ur ett klimatperspektiv. Att köra en färja som har väldigt låg belägningsgrad innebär stora koldioxidutsläpp med begränsad samhällsnytta.
3. Ur ett rättviseperspektiv. Att välja ut en viss typ av verksamhet och ge dem separat stöd strider mot principen om likabehandling gentemot övriga åländska företag som är hänvisade till den privata marknaden utan subventioner från offentlig sektor.

Avslutningsvis strider nuvarande förfarande mot den grundläggande principen om att offentlig sektor skall vara transparent och öppen då stödet sker i det fördolda genom transportbyrån. Offentliga stöd skall utgå från näringsavdelningen via öppna stödordningar och inte via transportbyrån.

Till följd av formalia kring hur antagande av budget går till har följande det inte lämnats in avvikande åsikter i nedan stående punkter.

Stöd för utbyte av oljepannor

Den privata marknaden sköter utbytet av oljepannor på Åland när det gäller villor. Offentliga Åland ska inte subventionera utbytet av oljepannor då deras antal är lågt och för att vi sätter villaägare som är intresserade av att byta ut sin oljepanna i en osäker situation då en person inte kan veta om det kommer mer stöd när det befintliga är slut. Marknaden sköter detta bäst utan offentlig inblandning och stödet riskerar till och med att minska takten på utbyten då villaägare avvaktar en investering i syfte att invänta nya stöd.

Moment 71500 Stöd för byggnadsrelaterade åtgärder (R) minskas med 150.000 euro

- ca 150.000 euro avsätts till understöd för förbättrad energiprestanda i byggnader, inklusive utfasning av oljepannor. – Stryks.

I övrigt bör anslagen till ÅMHM för tjänstemän som uteslutande ska arbeta med vindkraftsfrågorna finansieras med EU medel till den delen de inte kan finansieras genom avgifter för utfört arbete. Anslagen för stöd till den åländska filmindustrin bör avslutningsvis strykas då detta inte tillhör landskapets kärnverksamhet.

Christian Wikström

18.10.2023

Ålands landskapsregering/Omröstningsprotokoll	
Datum:	17.10.2023
Avdelning/byrå:	Finansavdelningen/ budget- och finansieringsbyrån
Föredragningslista nr:	F1a23P11
Ärende nr:	Nr 15
Diariernr.	ÅLR 2023/5648
Omröstning nr. 1	
Ja:	<p>Minister Roger Höglunds förslag till fullmakt under moment "75010 Upphandling av sjötrafik" med följande motivering:</p> <p>Avtalen för Norra linjen (31.8.2025) och Jurmolinjen (31.8.2025) går ut under år 2025 och kan inte förlängas ytterligare. Föreslås att linjerna upphandlas under året, varför en anhållan om fullmakt om 45 miljoner euro föreslås.</p> <p>För norra linjens del (40 miljoner euro) baserar sig summan på antaganden om vad en totalentreprenad för 15 år kostar med en färja som är byggd år 2012 eller senare. Transportkapaciteten ska motsvara minst 50 personbilar.</p> <p>För Jurmolinjens del (5 miljoner euro) baserar sig summan på antaganden om vad en upphandling för 4+1+1 år kostar och med en transportkapacitet motsvarande minst den samma som år 2023.</p>
Nej:	<p>Minister Annette Holmberg-Janssons förslag under moment "75010 Upphandling av sjötrafik ":</p> <p>Föreslås att förslaget till fullmakt för Norra linjen stryks ur budgetförslaget. Moderat samling understöder inte att en totalentreprenad för begagnad färja som knyts till en specifik färjelinje i 15 år. Landskapsregeringen måste ha flexibilitet att kunna flytta färjor till andra linjer vid ogynnsamma väderförhållanden, säsongsvariationer och förändrade trafikupplägg. Detta är därtill inte en nybyggnation, utan upphandling av begagnat tonnage som planerats till 2025. Frågan har således tid att förankras i kommande regering.</p>

Avgivna röster:	Ja	Nej
RH	1	
AH-J		1
AH	1	
FK		1
CW	1	
HJ	1	
VT	1	
Totalt	5	2

**Reservation Moment 75010 Upphandling av sjötrafik
Fullmakt 40 miljoner**

Moderat Samling föreslår att följande stycke stryks” *För norra linjens del (40 miljoner euro) baserar sig summan på antaganden om vad en totalentreprenad för 15 år kostar med en färja som är byggd år 2012 eller senare. Transportkapaciteten ska motsvara minst 50 personbilar”.*

Vi understöder inte att en totalentreprenad för begagnad färja som knyts till en specifik färjelinje i 15 år. Landskapsregeringen måste ha flexibilitet att kunna flytta färjor till andra linjer vid ogynnsamma väderförhållanden, säsongsvariationer och förändrade trafikupplägg. Detta är därtill inte en nybyggnation, utan upphandling av begagnat tonnage som planerats till 2025. Frågan har således tid att förankras i kommande regering.

Annette Holmberg-Jansson och Fredrik Karlström

Ålands landskapsregering/Omröstningsprotokoll	
Datum:	17.10.2023
Avdelning/byrå:	Finansavdelningen/ budget- och finansieringsbyrån
Föredragningslista nr:	F1a23P11
Ärende nr:	Nr 15
Diariennr.	ÅLR 2023/5648
Omröstning nr. 1	
Ja:	<p>Minister Roger Höglunds förslag till motivering under moment "976000 Infrastrukturinvesteringar (R)":</p> <p>Föreslås att 200.000 euro avsätts för inledande förstudie gällande bro över Prästösund.</p>
Nej:	<p>Minister Annette Holmberg-Janssons förslag till motivering under moment "976000 Infrastrukturinvesteringar (R)":</p> <p>Föreslås att anslaget om 200.000 euro för inledande förstudie gällande bro över Prästösund stryks ur budgetförslaget med motiveringen att större infrastrukturella investeringar behöver bred förankring i Lagtinget och att inte fler utredningar görs innan denna förankring finns.</p>

Avgivna röster:	Ja	Nej
RH	1	
AH-J		1
AH	1	
FK		1
CW	1	
HJ	1	
VT	1	
Totalt	5	2

Reservation Moment 976000 Infrastrukturinvesteringar

Moderat Samling för Åland föreslår att texten "*Föreslås att 200.000 euro avsätts för inledande förstudie gällande bro över Prästösund*" stryks med motiveringen att större infrastrukturella investeringar behöver bred förankring i Lagtinget och att inte fler utredningar görs innan denna förankring finns.

Annette Holmberg-Jansson och Fredrik Karlström